Sivistysvaliokunta
Eduskunta

Asiantuntijapyyntö 4.3.2020

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE LAIKSI AIKUISKOULUTUKSESTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA JA OPINTOTUKILAIN 15 §:N MUUTTAMISESTA

SAMOK näkee esityksen oikean suuntaisena. Esitys parantaa mahdollisuuksia osaamisen kehittämiseen työn ohessa ja on jatkuvan oppimisen näkökulmasta osin perusteltu toimenpide. Esityksen voidaan katsoa osittain kannustavan niiden työntekijäryhmien osaamisen kehittämiseen, joilla tähän ilmeisesti eniten olisi tarvetta. Samalla kuitenkin mahdollisuudet täysipäiväiseen opiskeluun aikuiskoulutustuella heikkenevät.

Lain valmistelun yhteydessä olisi pitänyt perusteellisemmin pohtia olisiko ollut mahdollista kehittää aikuiskoulutustukea siten, että tuki tosiasiallisesti mahdollistaa myös täysipäiväisen opiskelun kuten tähänkin asti. Tutkintokoulutus edellyttää usein täysipäiväistä opiskelua ja mm. opintojen järjestäminen on tehty tästä lähtökohdasta. Lakiesitys heikentää etenkin pienituloisten kannustimia opiskella päätoimisesti aikuiskoulutustuella ja esitys kääntyy tavoitteitaan vastaan eikä tue esityksen tavoitetta matalan koulutustason henkilöiden osallistumista opiskeluun.

Aikuiskoulutustuen heikentäminen kokopäiväisesti opiskelevilla todennäköisesti myös siirtää aikuisopiskelijoita opintotukijärjestelmän piiriin, mikä puolestaan lisää kokonaiskustannuksia. Opintotuki ei ole aikuisopiskelijalle useinkaan tarkoituksenmukainen tukimuoto ja sen lähtökohdat ovat toisenlaisessa opiskelussa ja elämäntilanteessa. Työn ja opiskelun yhteensovittamisen edistämisen kannalta aikuiskoulutustuen leikkaaminen ei siis ole perusteltu vaihtoehto, eikä edistä lakiesityksen tavoitteita. Esityksen mukainen tuen uudelleenkohdennus on tuskin myöskään kustannustehokkain tapa kohdentaa tukea esitettyjen tavoitteiden kannalta.

SAMOK olisi toivonut esitykseen syvällisempää koulutuspoliittista vaikutusarviointia. Nyt esityksestä ei käy ilmi millaisia mahdollisia vaikutuksia sillä on koulutuksen järjestämiseen. Esityksen vaikutusarviot eivät muutoinkaan ole kovin luotettavia, mitä lakiesityksessä todetaankin.

Suomen opiskelijakuntien liitto – SAMOK
Finlands studerandekårers förbund
University of Applied Sciences Students in Finland

Lapinrinne 2 | 00180 HELSINKI
www.samok.fi | Y-tunnus: 1056678-8

SAMOKin näkemyksen mukaan uudistus on sikäli perusteltu kun tukea halutaan suunnata uudelleen. Työmarkkinoiden muutoksen näkökulmasta eniten koulutusta tarvitsevat, ovat etuuden käytön suhteen aliedustettuina. Uudistus ei kuitenkaan ole riittävän hyvin valmisteltu. Tuen käyttäjien käyttäytymisvaikutukset ovat arvailujen varassa. Uudistus ei myöskään ole kustannusneutraali, mikäli se siirtää kokopäiväisesti opiskelevia aikuiskoulutustuen käyttäjiä opintotukijärjestelmän piiriin.

Lisäksi SAMOK haluaa huomauttaa, että aikuiskoulutustuen määräytymisperusteet ovat varsin monimutkaiset. Tämä voi vähentää vähemmän koulutettujen väestöryhmien halukkuutta tai mahdollisuutta osallistua koulutukseen. Hyvä tukijärjestelmä on selkeä, ymmärrettävä ja läpinäkyvä.

Muilta osin Suomen opiskelijakuntien liitto – SAMOK ry:llä ei ole lakiehdotukseen huomautettavaa.

SUOMEN OPISKELIJAKUNTIEN LIITTO – SAMOK RY

Anna Laurila
puheenjohtaja

Armi Murto
toiminnanjohtaja

Lisätietoja asiantuntija Antti Hallia, 050 389 1011, antti.hallia@samok.fi